

DANE OGÓLNE

I. Skład Zarządu Stowarzyszenia Humanistycznego: *Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy*:

Prezes zarządu: Janusz Mokrosz

Wiceprezes zarządu: Dawid Keller

Skarbnik: Sabina Uliarczyk

II. Cele statutowe Stowarzyszenia Humanistycznego: *Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy*:

1. Upowszechnianie potrzeby nauki i znajomości zagadnień regionalnych wśród mieszkańców regionu i innych obywateli Polski.
2. Popularyzacja nauki i metody naukowej; obrona wizerunku nauki w społeczeństwie, propagowanie społecznego znaczenia nauki oraz działanie na rzecz jej dowartościowania jako jednego z priorytetów społecznych
3. Inspiracja i promocja badań naukowych z zakresu szeroko rozumianych zagadnień regionalnych.
4. działanie na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego.
5. Koordynacja działań i przedsięwzięć podmiotów, o których mowa w punkcie 2 oraz wspieranie ich współpracy i wymiany doświadczeń.
6. Podnoszenie jakości kształcenia poprzez ustalenie dodatkowych kryteriów uwzględniających wiedzę o regionie
7. Doksztalcanie animatorów kultury i ludzi zajmujących się na co dzień zagadnieniami leżącymi w sferze działań stowarzyszenia (nauczycieli, wychowawców, pracowników placówek kulturalno-oświatowych, animatorów kultury.
8. Wspieranie działalności wydawniczej i propagowanie literatury naukowej o rozwoju humanistycznym regionu (w kraju i za granicą).
9. Wymiana informacji i prowadzenie banku danych (informacji) o placówkach kulturalnych regionu , zabytkach regionu.
10. Współpraca z zagranicznymi i międzynarodowymi organizacjami oraz instytucjami w zakresie zbieżnym z celami stowarzyszenia.
11. Wydawanie prac i publikacji z zakresu promowania i propagowania wszelkich przejawów rozwoju nauk humanistycznych w regionie.

**PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ
STOWARZYSZENIE HUMANISTYCZNE: EUROPA,
ŚLĄSK, ŚWIAT NAJMNIJSZY W ROKU 2009**

**I. Wydawnictwa przygotowane przez Stowarzyszenie
Humanistyczne: *Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy* w roku 2009**

1. *Na polsko-skandynawskich ścieżkach historii*. Red. A. Achtelek, D. Halmer. Rybnik–Zabrze 2009. ISBN 978-83-929110-0-5 (szczegóły w załączniku nr 1).
2. *Po obu brzegach rzeki*. Red. J. Mokrosz. Katowice–Rybnik 2009. ISBN 978-83-929110-4-3 (szczegóły w załączniku nr 2).

**II. Konferencje naukowe organizowane przez Stowarzyszenie
Humanistyczne: *Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy* w roku 2009.**

1. Organizacja konferencji naukowej, pt.: *Protesty, nadzieje, perspektywy. Górnictwo wobec przełomu roku 1989*.

Termin: 29 maja 2009 r.

Miejsce: Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze.

Prelegenci:

- **Mgr Jan Jurkiewicz:** *Górnictwo drogi do wolności*.
- **Mgr Jarosław Szczepański:** *Od Manifestu Lipcowego do górniczego podstolika. Oczami uczestnika wydarzeń i publicysty*.
- **Mgr Bogusław Tracz:** *Partia i aparat władzy województwa katowickiego wobec przełomu roku 1989*.

Konto: ING Bank Śląski o/Rybnik 37 1050 1344 1000 0023 4218 5101

NIP 642-30-91-214 REGON 241155776

internet: <http://www.europa-slask.us.edu.pl> e-mail: europa-slask@us.edu.pl

Stowarzyszenie Humanistyczne:

Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy

44–200 Rybnik, Rynek 18, tel. 32 432 74 66

- **Dr Zenon Szmidtke:** *Ustalenie podzespołów do spraw górnictwa „Okrągłego Stołu” a współczesność polskiego górnictwa.*
- **Jerzy Malara:** Restrukturyzacja czy likwidacja polskiego górnictwa węglowego?

2. Organizacja konferencji naukowej, pt.: „*Mrowisko pracowitego ludu śląskiego*”

Praca – kultura – Śląsk.

Termin: 29 października 2009 r.

Miejsce: Muzeum w Rybniku

Prelegenci:

- **Dr Krzysztof Maliszewski:** *Etos pracy jako zombie.*
- **Dr Jacek Kurek:** *Poród w kuźni, czyli co ogień i ciemność dały Ślązakom.*
- **Mgr Joanna Beszczyńska, Mgr Ewa Marzec:** *Literacki obraz pracy w utworze Antona Oskara Klausmana – "Górny Śląsk przed laty" oraz Hrabiny Valeski Bethusy – Huc "Opowieści górnośląskie".*
- **Mgr Marcin Jarzabek:** *Para i porządek – praca na śląskich kolejach w 2 połowie XIX wieku.*
- **Mgr Dawid Keller:** *Sprawy pracownicze w PKP w latach 1918–1939. Wprowadzenie do tematyki.*
- **Mgr Paweł Kijanka:** *Kancelaria Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w Katowicach w latach 40. i 50. XX wieku.*
- **Dr inż. arch. Henryk Mercik:** *Uporządkowana przestrzeń – uporządkowane życie. O znaczeniu osiedli patronackich w krajobrazie Górnego Śląska.*
- **Dr Elżbiety Bimler-Mackiewicz:** *O pracy w muzeach co nieco.*
- **Mgr Piotr Sput:** *Początkowy okres pruskiej prezenji militarnej na Śląsku. Armia jako pracodawca i pracobiorca oraz stymulator przemian ekonomicznych w prowincji.*
- **Sabina Uliarczyk:** *Praca, która hańbi... Rybnicki świat nierządu w świetle akt policyjnych województwa śląskiego (1922–1939).*
- **Mgr Bogusław Tracz:** *Współzawodnictwo pracy na obszarze górnośląskiej konurbacji przemysłowej w latach 1945–1956 jako przykład stalinizacji i adaptacji wzorców sowieckich.*

Konto: ING Bank Śląski o/Rybnik 37 1050 1344 1000 0023 4218 5101

NIP 642-30-91-214 REGON 241155776

internet: <http://www.europa-slask.us.edu.pl> e-mail: europa-slask@us.edu.pl

Stowarzyszenie Humanistyczne:

Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy

44–200 Rybnik, Rynek 18, tel. 32 432 74 66

- **Mgr Janusz Mokrosz:** „*Ku lepszemu życiu?*” *Próba porównania emigracji zarobkowej Górnoszlązaków na przełomie stuleci (przełom XIX/XX i XX/XXI wieku).*

III. Spotkania naukowe organizowane przez Stowarzyszenie Humanistyczne: *Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy* w roku 2009.

Spotkania z cyklu *Pomiędzy przeszłością a historią*

1. Styczeń 2009 r.:

Termin: 15 stycznia 2009 r.

Miejsce: Muzeum w Rybniku

Temat spotkania: *Obyczaje na granicy*

Prelegenci:

Mgr Jakub Grudniewski: *Od ks. Jana Alojzego Ficka do ks. Franciszka Blachnickiego. Kościół katolicki wobec problemu pijaństwa na Górnym Śląsku.*

Mgr Łukasz Gądzik: *Falszerstwa monet i banknotów w okresie międzywojennym na Górnym Śląsku.*

2. Marzec 2009 r.:

Termin: 19 marca 2009 r.

Miejsce: Muzeum w Rybniku

Temat spotkania: *Obyczaje na granicy*

Wykład **prof. dr hab. Ryszarda Kaczmarka**, pt.:

Browary, gorzelnie i karczmy w życiu codziennym na Górnym Śląsku (XIX– XX w.).

3. Maj 2009 r.:

Termin: 14 maja 2009 r.

Miejsce: Muzeum w Rybniku

Temat spotkania: *Obyczaje na granicy*

Prelegenci:

Ks. Piotr Szweda: *Rozwój kultu świętych na przykładzie kultu św. Antoniego w metropolii górnośląskiej.*

Konto: ING Bank Śląski o/Rybnik 37 1050 1344 1000 0023 4218 5101

NIP 642-30-91-214 REGON 241155776

internet: <http://www.europa-slask.us.edu.pl> e-mail: europa-slask@us.edu.pl

Stowarzyszenie Humanistyczne:

Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy

44–200 Rybnik, Rynek 18, tel. 32 432 74 66

Mgr Hanna Honysz: *Wirtualny świat realnych konfliktów. O Hanysach, Gorolach i ślonskiej godce w przestrzeni Internetu.*

Mgr Janusz Mokrosz: *Kierunek: Zachód. Proces emigracja Górnoślązaków do RFN w latach 1980–1989 na przykładzie ziemi raciborskiej.*

4. Wrzesień 2009 r.:

Termin: 24 września 2009 r.

Miejsce: Muzeum w Rybniku

Temat spotkania: ***Człowiek – Śląsk – Państwo. Wokół myśli społeczno-politycznej Wojciecha Korfantego.***

Prelegenci:

Anna Wiecheć: *Obrona ludności górnośląskiej w świadomości Wojciecha Korfantego.*

Michał Kompała: *Koncepcja przynależności państwowej Górnego Śląska w latach 1918–1922 w świadomości Wojciecha Korfantego.*

Dr Michał Kapias: *Wizja państwa i człowieka w myśli społeczno-politycznej Wojciecha Korfantego.*

5. Październik 2009 r.

Termin: 22 października 2009 r.

Miejsce: Muzeum w Rybniku

Temat spotkania: ***Na polsko-skandynawskich ścieżkach historii – spotkanie promujące wydawnictwo pokonferencyjne.***

Prelegenci:

Mgr Damian Halmer: *Wędrując po zamarznętym Bałtyku. Kilka refleksji na temat powstania książki.*

Dr Jacek Kurek: *Zamla i inni. Muzyka skandynawska między światem najmniejszym a wielkim światem.*

6. Grudzień 2009 r.

Termin: 3 grudnia 2009 r.

Miejsce: Oś. Dydaktyczny UŚ w Rybniku

Konto: ING Bank Śląski o/Rybnik 37 1050 1344 1000 0023 4218 5101

NIP 642-30-91-214 REGON 241155776

internet: <http://www.europa-slask.us.edu.pl> e-mail: europa-slask@us.edu.pl

Stowarzyszenie Humanistyczne:
Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy
44–200 Rybnik, Rynek 18, tel. 32 432 74 66

Temat spotkania: *Po obu brzegach rzeki – spotkanie promujące wydawnictwo pokonferencyjne.*

Prelegenci:

Mgr Agnieszka Wilczyńska: *Echa śląskie w lwowskich Rozmaitościach 1817–1848.*

Mgr Janusz Mokrosz: *Górny Śląsk i jego obyczaje na przestrzeni XIX i XX wieku. Kilka refleksji o III tomie z serii: Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy.*

IV. Panele dyskusyjne organizowane przez Stowarzyszenie Humanistyczne: *Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy* w roku 2009.

Panele dyskusyjna z cyklu *Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy*:

1. Luty 2009 r.:

Termin: 19 luty 2009 r.

Miejsce: Muzeum w Rybniku

Temat panelu: *Lux ex Silesia. Słowa – Obrazy – Przestrzenie.*

Prelegenci:

Dr Jacek Kurek: *Światło jest najważniejsze.*

Dr hab. Irma Kozina: *Polski street art na tle sztuki ulicy na świecie (Matylda Sałajewska z Katowic i inni twórcy polscy i zagraniczni).*

Dr Zbigniew Kadłubek: *Półmrok.*

2. Grudzień 2009 r.:

Termin: 14 grudnia 2009 r.

Miejsce: Muzeum w Rybniku

Temat panelu: *Czy kolej to przeżytek? O historii i terażniejszości kolei w Polsce?*

Prelegenci:

Mgr Dawid Keller: *Przyczyny i okoliczności powstania kolei na Górnym Śląsku.*

Mgr Marcin Jarząbek: *Kolej zmienia Górny Śląsk – przemiany społeczne wywołane pojawieniem się kolei w połowie XIX wieku.*

Mgr Krzysztof Soida: *Demontaż „Polskich Kolei Państwowych”.*

Konto: ING Bank Śląski o/Rybnik 37 1050 1344 1000 0023 4218 5101

NIP 642-30-91-214 REGON 241155776

internet: <http://www.europa-slask.us.edu.pl> e-mail: europa-slask@us.edu.pl

Stowarzyszenie Humanistyczne:
Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy
44–200 Rybnik, Rynek 18, tel. 32 432 74 66

ZAŁĄCZNIK NR 1:

Publikacja pokonferencyjna:

Na polsko-skandynawskich ścieżkach historii:

Przedmowa – Jerzy Sperka

Wstęp – Alicja Achtelek i Damian Halmer

- Adam Piwek – *Cztery spotkania ze Skandynawią. Dzieje Danii, Szwecji i Finlandii w wybranych współczesnych podręcznikach do historii.*
- Marta Rey-Radlińska – *Sagi islandzkie i ich przekłady na język polski.*
- Aleksandra Barwicka – *Szwecja i Szwedzi w oczach mieszkańców Rzeczypospolitej w długiej połowie XVI wieku.*
- Bogdan Kloch – *Szwedzkie oddziaływania na sytuację religijną na Śląsku (pierwsza połowa XVII – początki XVIII wieku).*
- Damian Halmer – *Skandynawskie ślady ze zbiorów Wyższego Urzędu Górniczego we Wrocławiu.*
- Paweł Jaworski – *Szwecja wobec sprawy polskiej w latach II wojny światowej.*

Konto: ING Bank Śląski o/Rybnik 37 1050 1344 1000 0023 4218 5101

NIP 642-30-91-214 REGON 241155776

internet: <http://www.europa-slask.us.edu.pl> e-mail: europa-slask@us.edu.pl

Stowarzyszenie Humanistyczne:

Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy

44–200 Rybnik, Rynek 18, tel. 32 432 74 66

ZAŁĄCZNIK NR 2:

Materiały opublikowane w III tomie z serii *Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy*:

Po obu brzegach rzeki

Przedmowa – Jacek Kurek

Zamiast wstępu – Janusz Mokrosz

I. *Obyczaje na granicy*

- Ryszard Kaczmrek – *Karczmy, piwo i gorzałka. Z dziejów browarnictwa i gorzelnictwa na Śląsku.*
- Jakub Grudniewski – *Od ks. Jana Alojzego Ficka do ks. Franciszka Blachnickiego. Kościół katolicki wobec problemu pijaństwa na Górnym Śląsku.*
- Marcin Jarzabek – *O znaczeniach czasu, przestrzeni i wyobrażeń w historii XIX-wiecznych kolei Górnego Śląska.*
- Piotr Szweda – *Rozwój kultu świętych na przykładzie kultu św. Antoniego w metropolii górnośląskiej.*
- Sabina Uliarczyk – *Adam i Ewa z Lubomi. Epizod z dziejów obyczajowości na Górnym Śląsku czasów międzywojennych.*
- Łukasz Gądzik – *Falszerstwa monet i banknotów w okresie międzywojennym na Górnym Śląsku.*
- Joanna Beszczyńska – *Funkcja wychowawcza Związku Dziewcząt Niemieckich (BDM – Bund der Deutschen Maedel) na przykładzie Górnego Śląska.*
- Dawid Keller – *Jeszcze jeden dzień... Życie codzienne w Rybniku i w powiecie rybnickim w okresie II wojny światowej – przewodnik do wystawy zorganizowanej przez Muzeum w Rybniku i Archiwum Państwowe w Katowicach.*
- Hanna Knura – *Rybnik i okolice podczas II wojny światowej. Obraz zachowany w pamięci mieszkańców.*

II. *Przestrzeń spotkania*

- Agnieszka Wilczyńska – *Echa śląskie w lwowskich Rozmaitościach 1817–1848.*
- Magdalena Fiedor – *Kulturowa przestrzeń Śląska Cieszyńskiego.*
- Janusz Mokrosz – *Kierunek: Zachód. Proces emigracja Górnoszlązaków do RFN w latach 1980–1989 na przykładzie ziemi raciborskiej.*
- Hanna Honysz – *Wirtualny świat realnych konfliktów. O Hanydach, Gorolach i ślonskiej godce w przestrzeni Internetu.*

Konto: ING Bank Śląski o/Rybnik 37 1050 1344 1000 0023 4218 5101

NIP 642-30-91-214 REGON 241155776

internet: <http://www.europa-slask.us.edu.pl> e-mail: europa-slask@us.edu.pl

Stowarzyszenie Humanistyczne:
Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy
44-200 Rybnik, Rynek 18, tel. 32 432 74 66

- Alicja Achtełik – *Kalendarium projektów realizowanych przez Stowarzyszenie Humanistyczne: Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy i Sekcję Rybnicką Studenckiego Koła Naukowego Historyków Uniwersytetu Śląskiego w roku akademickim 2008/2009.*

Zakończenie – Bogdan Kloch

Konto: ING Bank Śląski o/Rybnik 37 1050 1344 1000 0023 4218 5101

NIP 642-30-91-214 REGON 241155776

internet: <http://www.europa-slask.us.edu.pl> e-mail: europa-slask@us.edu.pl

Stowarzyszenie Humanistyczne:
Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy
44-200 Rybnik, Rynek 18, tel. 32 432 74 66

Konto: ING Bank Śląski o/Rybnik 37 1050 1344 1000 0023 4218 5101

NIP 642-30-91-214 REGON 241155776

internet: <http://www.europa-slask.us.edu.pl> e-mail: europa-slask@us.edu.pl